

UZASADNIENIE

I. Cel regulacji.

Cel projektowanych przepisów to zwiększenie efektywności postępowań, których przedmiotem jest oddłużenie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, w ostatniej fazie tych postępowań, tj. na etapie wykonywania planu spłaty wierzycieli. Projekt realizuje postulat poprawy skuteczności postępowań dotyczących umorzenia długów, zawarty w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1023 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132 (dyrektywa o restrukturyzacji i upadłości), zwanej dalej „dyrektywą 2019/1023”. Zgodnie z dyrektywą 2019/1023 postępowania dotyczące umorzenia długów mogą dotyczyć zarówno osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak i osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (tzw. upadłość konsumencka). Wynika to z motywu 21 preambuły dyrektywy 2019/1023 oraz art. 1 ust. 4 zd. 1 tej dyrektywy. Polskie prawo upadłościowe *de lege lata* niemal jednolicie reguluje zasady oddłużenia obu kategorii osób fizycznych. Projektowane przepisy tej zasady nie naruszają i odnoszą się w takim samym stopniu do postępowania upadłościowego osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak i osób fizycznych nieprowadzących takiej działalności.

Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów sąd z urzędu sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez upadłego planu spłaty wierzycieli. Jeżeli sąd poczyni ustalenia, że plan nie jest wykonywany lub jest wykonywany, ale zachodzą inne negatywne okoliczności dotyczące zachowań upadłego, sąd powinien wydać postanowienie o uchyleniu planu spłaty wierzycieli. Regulację tę należy ocenić negatywnie na kilku płaszczyznach.

Po pierwsze, plan spłaty wierzycieli realizuje przede wszystkim prywatny interes majątkowy wierzycieli, tj. zmierza do zaspokojenia przysługujących im roszczeń, wcześniej ustalonych co do zasady i wysokości przez sąd upadłościowy. Pierwiastek publiczny rozumiany jako interes ogólnospołeczny na tym etapie postępowania nie pełni funkcji wiodącej. W związku z tym nadzór państwa nad prawidłowością wykonywania planu spłaty wierzycieli powinien mieć miejsce tylko wtedy, gdy żądają tego interesariusze. To właśnie wierzyciele mają najlepszą wiedzę na temat tego, czy przysługujące im roszczenia są spłacane przez

dłużnika czy też zaprzestano realizacji planu spłaty wierzycieli. Rolą sądu cywilnego nie jest sprawowanie z urzędu „opieki” nad wierzycielami w zakresie prawidłowej realizacji obowiązków płatniczych ciążących na ich dłużnikach. Rolą regulatora jest z kolei zapewnienie wierzycielom efektywnych narzędzi pozwalających na dorowadzenie do uchylecia lub zmiany planu spłaty wierzycieli, jeśli zaszły ku temu przesłanki, a osoby uprawnione wnoszą o udzielenie ochrony prawnej swym interesom majątkowym.

Po drugie, w obecnym stanie prawnym bieżące sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem planu spłaty wierzycieli dokonywane jest przez sąd. Tymczasem wykonywanie nadzoru w istocie nie stanowi sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Ponadto, w praktyce są to czynności czasochłonne, polegające na weryfikowaniu treści potwierdzeń przelewów lub innych dowodów zapłaty pod kątem prawidłowości i terminowości dokonywanych przez upadłego spłat. Jest to więc zbędne angażowanie sędziów do wykonywania czynności nie orzeczniczych, co przekłada się na przewlekłość w innych sprawach restrukturyzacyjnych i upadłościowych. Zniesienie nadzoru sądu z urzędu może więc pozytywnie wpłynąć na tempo rozpoznawania spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, a z drugiej strony nie niesie żadnego ryzyka po stronie wierzycieli, z uwagi na wyposażenie ich w środki ochrony prawnej, dzięki którym mogą inicjować czynności nadzoru sądowego nad wykonywaniem planu spłaty.

Po trzecie, w aktualnym stanie prawnym sąd jest zobligowany uchylić plan spłaty, nawet jeśli jest on prawidłowo wykonywany, ale upadły nie złożył sprawozdania rocznego, o którym mowa w art. 370c ust. 4 lub art. 491(18) ust. 3 Prawa upadłościowego. Ta regulacja jest nieefektywna, ponieważ z przyczyn często niezawinionych przez dłużnika może dojść do przekreślenia celu oddłużeniowego, o którym mowa w art. 2 ust. 2 Prawa upadłościowego, nawet jeśli nie chcą tego sami wierzyciele. W praktyce sądowej dostrzeżono, że nieskładanie sprawozdań często jest konsekwencją tego, że dłużnicy, będąc osobami faktycznie wykluczonymi cyfrowo, nie potrafią złożyć sprawozdania przez system teleinformatyczny do obsługi postępowania sądowego. Przyjąć więc należy, że obecnie obowiązująca norma prawna nakazująca sądowi uchylić plan spłaty z powodu okoliczności innych niż nierealizowanie planu spłaty wierzycieli (tj. niezłożenie rocznego sprawozdania), może naruszać zasadę proporcjonalności.

W związku z powyższym, w celu realizacji zawartego w dyrektywie 2019/1023 postulatu zwiększenia efektywności postępowań (zob. motyw 1 preambuły dyrektywy), których przedmiotem jest oddłużenie osób fizycznych, proponuje się zmianę zasad sprawowania nadzoru nad realizacją planu spłaty wierzycieli poprzez:

- a) rezygnację ze sprawowania z urzędu przez sąd nadzoru nad wykonywaniem planu spłaty wierzycieli,
- b) zwiększenie transparentności poprzez obowiązkową publikację w Krajowym Rejestrze Zadłużonych obwieszczenia zawierającego informację o dacie, w której ulegają umorzeniu z mocy prawa zobowiązania upadłego w związku z upływem okresu, na który ustalono plan spłaty wierzycieli,
- c) zapewnienie wierzycielom możliwość doprowadzenia do uchylecia planu spłaty wierzycieli, jeżeli nie jest on wykonywany przez upadłego.

Ponadto, celem projektu jest zwiększenie efektywności postępowań w znaczeniu ekonomicznym, dlatego proponuje się wprowadzenie ryczałtu na wydatki w tzw. uproszczonym postępowaniu upadłościowym osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Wysokość ryczałtu będzie wynikała z przepisu ustawy, jednak w szczególnie uzasadnionych przypadkach sąd będzie miał możliwość podwyższenia ryczałtu na wniosek syndyka. Z jednej strony pozwoli to na efektywniejsze wykorzystanie funduszków masy upadłości, a z drugiej - przyspieszy bieg postępowań.

II. Projektowane zmiany.

Art. 1 pkt 1 i pkt 2 projektu (zmiana art. 219 ust. 4 oraz art. 221 ust. 1a Prawa upadłościowego)

Projektowane przepisy zmierzają do zwiększenia efektywności postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych, w tym postępowań w przedmiocie umorzenia zobowiązań, poprzez przeciwdziałanie przewlekłości spowodowanej nadmiernym obciążeniem sędziów i referendarzy sądowych czynnościami technicznymi. Zmiana zakłada, że obwieszczeń, w tym obwieszczeń o prawomocności orzeczenia, jak również ujawnienia informacji o prawomocności orzeczenia, może dokonać w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe także asystent sędziego lub pracownik sekretariatu.

Art. 1 pkt 3 projektu (zmiana art. 370a Prawa upadłościowego)

Zmiana jest konsekwencją przyjęcia zasady, że do umorzenia zobowiązań dochodzi z mocy prawa po zakończeniu okresu realizacji planu spłaty wierzycieli, pod warunkiem, że plan spłaty wierzycieli nie został przez sąd uchylony lub zmieniony. Celem zwiększenia ochrony prawnej wierzycieli, w projekcie przyjęto rozwiązanie, że umorzenie zobowiązań upadłego następuje z upływem trzeciego miesiąca od upływu okresu, na który został ustalony plan spłaty wierzycieli. Wierzyciele mają więc możliwość wnoszenia do sądu o zmianę lub uchylenie planu

spląty nie tylko w okresie realizacji planu, ale również w ciągu dodatkowych trzech miesięcy od upływu okresu, na który plan ustalono. Po tym okresie dochodzi do skutku w postaci umorzenia zobowiązań upadłego.

Informacja na temat zasad przyszłego umorzenia zobowiązań upadłego powinna być znana wierzycielom oraz podana do publicznej wiadomości, dlatego w świetle projektowanych przepisów informacja ta jest elementem obligatoryjnym postanowienia o ustaleniu planu spląty wierzycieli. Postanowienie to podlega obwieszczeniu, co wzmacnia zasadę transparentności postępowania oraz pewności obrotu. Ponadto dodano przepis, zgodnie z którym już po uprawomocnieniu się postanowienia o ustaleniu planu spląty wierzycieli dokonuje się kolejnego obwieszczenia – tym razem informacji o terminie (dniu), z upływem którego zobowiązania upadłego ulegną umorzeniu z mocy prawa. Data dzienna jest podawana na etapie ujawniania informacji o prawomocności postanowienia, ponieważ wówczas (z chwilą ustalenia daty prawomocności orzeczenia) można ustalić termin końcowy realizacji planu spląty wierzycieli.

Art. 1 pkt 4 projektu (zmiana art. 370b Prawa upadłościowego)

Uchyleniu podlegają przepisy dopuszczające możliwość wniesienia skargi kasacyjnej od orzeczeń sądu drugiej instancji zarówno w przedmiocie umorzenia zobowiązań upadłego, jak i ustalenia lub zmiany planu spląty wierzycieli. Postępowanie upadłościowe co do zasady ma charakter wykonawczy, a w postępowaniach wykonawczych (analogicznie w postępowaniu egzekucyjnym) nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej nie występuje. Projektowane rozwiązanie zapewni więc spójność systemową. Z kolei możliwość zapewnienia spójności orzeczniczej w sprawach dotyczących oddłużenia jest gwarantowana instytucją pytań prawnych do Sądu Najwyższego, które mogą być przedstawiane przez sądy odwoławcze na etapie rozpoznawania zażaleń na postanowienia sądów upadłościowych w przedmiocie umorzenia zobowiązań lub ustalenia planu spląty wierzycieli. Ponadto, biorąc pod uwagę ustawowe przesłanki umorzenia zobowiązań oraz ustalenia lub zmiany planu spląty wierzycieli, wskazać należy, że ogniskują się one przede wszystkim wokół materii dotyczącej ustaleń faktycznych (w zakresie możliwości zarobkowych upadłego i jego sytuacji osobistej, przyczyn powstania stanu niewypłacalności, stopnia winy w dorowadzeniu do stanu niewypłacalności, a także co do przesłanek humanitaryzmu i słuszności), a nie sfery interpretacji przepisów prawa. Kwestia ustaleń faktycznych nie mieści się w zakresie kontroli kasacyjnej sprawowanej przez Sąd Najwyższy.

Art. 1 pkt 5 projektu (zmiana art. 370c ust. 4 Prawa upadłościowego)

Projektowany przepis zmierza do ujednoczenia zasad składania przez upadłego rocznych sprawozdań upadłego na temat jego sytuacji majątkowej i zawodowej, zarówno w odniesieniu do postępowań, w których ustalono plan spłaty wierzycieli, jak i postępowań, w których warunkowo umorzono zobowiązania upadłego. W przepisie wprost przewidziano, że sprawozdania nie podlegają nadzorowi sądu. Jest to konsekwencja przyjęcia zasady, że sąd nie sprawuje nadzoru nad wykonywaniem planu spłaty z urzędu, a tylko na wiosek uczestników, czyli dopiero w razie złożenia przez wierzycieli lub upadłego wniosku o uchylenie lub zmianę planu spłaty wierzycieli. Wskazanie w projektowym przepisie wprost, że „składanie sprawozdań i dokumentów, o których mowa powyżej, nie podlega nadzorowi sądu” oznacza, że złożenie tych dokumentów nie podlega także kontroli formalnej na gruncie przepisów postępowania cywilnego.

Art. 1 pkt 6 projektu (zmiana art. 370d Prawa upadłościowego)

Projektowany przepis ust. 2a wprowadza regułę, zgodnie z którą w razie wcześniejszej spłaty wierzycieli w zakresie objętym planem spłaty wierzycieli, upadły może wystąpić z wnioskiem o zmianę planu spłaty poprzez skrócenie okresu wykonania planu. Zmiana ta jest uzasadniona przyjęciem sztywnej koncepcji, w której zobowiązania upadłego objęte planem spłaty wierzycieli ulegają umorzeniu z mocy prawa wraz z upływem trzech miesięcy od końca okresu wykonania planu, który jest przewidziany w jego treści. Oznacza to, że pierwotnie zdefiniowany okres wykonania planu spłaty nie ulega samoczynnie skróceniu, nawet jeśli zobowiązania planem objęte zostałyby spłacone wcześniej. Projektodawca uznaje sytuacje, w których uczciwy dłużnik, poprawił swoją sytuację majątkową i zwiększył swoje dochody bieżące w sposób, który nie był przewidziany na etapie ustalania planu spłaty. Jeśli możliwości finansowe dłużnika się poprawiły, ustawa powinna go zachęcać do wcześniejszego zaspokojenia wierzycieli. Bez otwarcia możliwości przyspieszenia momentu ostatecznego umorzenia zobowiązań, poprzez skrócenie terminu wykonania planu, od którego liczony będzie termin trzech miesięcy, takiej zachęty dłużnik miał nie będzie. To z kolei spowoduje, że wierzyciele nie otrzymają wcześniejszej spłaty. Za istotne uznano jednak, że zmiana planu może mieć miejsce wyłącznie na skutek wcześniejszej, pełnej spłaty zobowiązań w wysokości objętej planem.

Interes wierzycieli powinien być jednak dodatkowo chroniony poprzez zastrzeżenie, że skrócenie okresu wykonania planu spłaty możliwe jest tylko wtedy, gdy nie prowadzi to do pokrzywdzenia wierzycieli. Pokrzywdzenie wierzycieli może wynikać z oczekiwanego przez upadłego otrzymania nadzwyczajnego wpływu środków, w szczególności z tytułu spadku, nagrody lub darowizny. Sąd rozpoznający wniosek powinien zatem ustalić, czy takie

nadzwyczajne wydarzenia, które potencjalnie mogłyby doprowadzić do zmiany planu spłaty poprzez podwyższenie wysokości spłaty dla wierzycieli, są przewidywane. Dodatkowo sąd nie może skrócić planu o okres dłuższy niż połowa pierwotnie przyjętego okresu. Nie będą aprobowane sytuacje, w których dłużnik spłaciłby całość kwot objętych planem w krótkim okresie po jego ustaleniu, po czym zażądałby skrócenia okresu i tym samym przyspieszenia umorzenia zobowiązań. Zdaniem projektodawcy samo wykonywanie przez upadłego planu spłaty jest istotne ze względów społecznych i stanowi swoisty okres próby, w którym upadły winien szczególnie rzetelnie gospodarować swoim majątkiem i powstrzymać się od zaciągania kolejnych zobowiązań finansowych. Nie można też wykluczać podwyższenia spłat objętych planem w tym okresie na podstawie art. 370d ust. 2.

Przyjęto przy tym, że wysłuchanie dłużnika oraz sponowanych wierzycieli nie powinno być obowiązkowe. W tej sprawie decyzję procesową podejmie sąd.

Projektowany przepis ust. 3a wprowadza zasadę, że w razie oddalenia wniosku wierzyciela o zmianę planu spłaty wierzycieli w stosunku do dłużnika, który nie złożył w terminie rocznego sprawozdania na temat swojej sytuacji majątkowej i zawodowej, kosztami sądowymi obciąża się dłużnika. Zmiana ta jest konsekwencją przyjęcia, że niezłożenie sprawozdania nie stanowi samodzielnej przesłanki uchylecia planu spłaty wierzycieli, jeżeli plan spłaty jest przez upadłego realizowany. Zmiana ta nie powinna jednak odbijać się negatywnie na sytuacji wierzycieli, którzy ze sprawozdań mogą czerpać wiedzę na temat poprawy sytuacji dłużnika, a w konsekwencji wiedzę na temat ewentualnego ziszczenia się przesłanek do zmiany planu spłaty na korzyść wierzycieli. Jeżeli więc dłużnik zaniecha złożenia sprawozdania, to wierzyciel nie powinien ponosić negatywnych tego konsekwencji, a wobec tego w razie oddalenia wniosku wierzyciela projektowany przepis nakazuje obciążyć kosztami postępowania dłużnika. Z uwagi jednak na złożoność stanów faktycznych wprost wskazano, że sąd w oparciu o art. 102 kodeksu postępowania cywilnego może przyjąć inną zasadę ponoszenia kosztów.

Projektowany przepis ust. 4a wskazuje, że w razie zmiany planu spłaty wierzycieli stosuje się projektowane przepisy dotyczące treści postanowienia o ustaleniu planu spłaty i treści obwieszczenia w zakresie dotyczącym terminu i zasad umarzania zobowiązań upadłego.

Projektowany przepis ust. 1, ust. 1a, ust. 4 jest konsekwencją przyjęcia zasady, że w sprawach dotyczących oddłużenia skarga kasacyjna nie przysługuje.

Art. 1 pkt 7 projektu (zmiana art. 370e Prawa upadłościowego)

W projektowanych przepisach zawarto regulację, zgodnie z którą sąd, w razie zaistnienia przesłanki pozytywnej i niewystąpienia przesłanek negatywnych, wydaje

postanowienie o uchyleniu planu spłaty wierzycieli na wniosek upadłego lub wierzycieli. Projektowany przepis jest konsekwencją przyjęcia zasady, że sąd z urzędu nie sprawuje nadzoru nad wykonywaniem planu spłaty wierzycieli oraz że samodzielną podstawą uchylenia planu spłaty nie jest niezłożenie przez upadłego rocznego sprawozdania na temat jego sytuacji majątkowej i zawodowej.

Art. 1 pkt 8 projektu (zmiana art. 370f Prawa upadłościowego)

Projektowana zmiana odnosi się do treści obwieszczenia informacji o umorzeniu zobowiązań upadłego. Projektowany przepis jest konsekwencją przyjęcia zasady, że do umorzenia zobowiązań upadłego dochodzi z mocy prawa po upływie trzech miesięcy od zakończenia okresu realizacji planu spłaty wierzycieli, pod warunkiem, że plan spłaty wierzycieli nie został przez sąd uchylony lub zmieniony. Celem zwiększenia ochrony prawnej wierzycieli przyjęto rozwiązanie, że umorzenie zobowiązań następuje nie z momentem upływu okresu, na który ustalono plan spłaty wierzycieli, lecz dopiero z upływem trzeciego miesiąca od zakończenia okresu, na który został ustalony plan. Wierzyciele mają więc możliwość wnoszenia do sądu o zmianę lub uchylenie planu spłaty nie tylko w okresie realizacji planu, ale również w ciągu dodatkowych trzech miesięcy od upływu okresu, na który plan ustalono. Jeżeli wniosek o zmianę lub uchylenie planu spłaty zostanie rozpoznany negatywnie, obwieszczenie informacji o umorzeniu zobowiązań upadłego będzie dokonywane niezwłocznie po uprawomocnieniu się postanowienia lub zarządzenia w przedmiocie wniosku o zmianę lub uchylenie planu spłaty.

W obwieszczeniu, poza informacją o zakresie umorzonych zobowiązań i danych identyfikujących postanowienie o ustaleniu planu spłaty, wskazuje się także dane indywidualizujące upadłego. Są to: imię i nazwisko oraz numer PESEL upadłego, a jeżeli upadły nie posiada numeru PESEL - inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację, NIP, jeżeli upadły miał taki numer w ciągu ostatnich dziesięciu lat przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Celem usprawnienia postępowań przyjęto zasadę, że obwieszczenia może dokonać również pracownik sekretariatu lub asystent sędziego.

Wobec przyjęcia zasady, że umorzenie zobowiązań następuje z mocy prawa, uchylono przepisy odsyłające do zasad zaskarżenia i obwieszczenia postanowienia o stwierdzeniu wykonania planu spłaty wierzycieli i umorzeniu zobowiązań upadłego.

Projektowany przepis utrzymuje dotychczasową zasadę, że niedopuszczalne jest wszczęcie postępowań egzekucyjnych dotyczących zobowiązań upadłego nie tylko w czasie trwania postępowania upadłościowego (art. 146 Prawa upadłościowego), ale także w trakcie wykonywania planu spłaty wierzycieli oraz po umorzeniu zobowiązań upadłego. Wymagało

doprecyzowania, że egzekucja tym bardziej jest niedopuszczalna w okresie pomiędzy upływem terminu końcowego, na który ustalono plan spłaty wierzycieli, a umorzeniem zobowiązań wskutek upływu trzech miesięcy od upływu okresu, na który ustalono plan spłaty wierzycieli.

Art. 1 pkt 9 projektu (zmiana art. 491(7) Prawa upadłościowego)

Przedmiotowa zmiana jest powiązana ze zmianami w art. 491⁹ p.u. Zaliczkę na koszty postępowania zastępuję się zaliczką na zryczałtowane koszty postępowania. W związku z tym syndykowi przysługuje zaliczka na zryczałtowane koszty postępowania upadłościowego w wysokości [X]-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Kwota X została ustalona na podstawie badań aktowych.

W dalszym toku postępowania, sąd przyznaje syndykowi zaliczkę na pokrycie kosztów postępowania przekraczających wysokość kosztów zryczałtowanych oraz zarządza jej niezwłoczną wypłatę tymczasowo ze środków Skarbu Państwa, tylko wówczas gdy zwiększone koszty postępowania wynikają ze znacznego rozmiaru masy upadłości, w szczególności gdy w skład masy upadłości wchodzi nieruchomości lub w sytuacji konieczności dochodzenia przekazania do masy upadłości tego, co wskutek bezskutecznych czynności dłużnika wobec masy upadłości lub wierzycieli ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło lub gdy postanowienie, o którym mowa w art. 491⁹ ust. 3c p.u., nie zostało wydane w terminie 1 miesiąca od dnia złożenia projektu planu spłaty wierzycieli z uzasadnieniem albo informacji, że zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 491^{14a} ust. 1 lub art. 491¹⁶ ust. 1 lub 2a p.u. Przedmiotowa zmiana pozwoli na zoptymalizowanie prowadzenia postępowania przez syndyka, tak aby generowanie dodatkowych kosztów było nieopłacalne.

Art. 1 pkt 10 projektu (zmiana art. 491(9) Prawa upadłościowego)

Przepisy art. 491⁹ p.u. regulują kwestie związane z wynagrodzeniem syndyka w postępowaniu upadłościowym wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Zmiana art. 491⁹ p.u. sprowadza się do podniesienia efektywności postępowania poprzez wykluczenie opłacalności zbędnego wydłużania postępowania. Innymi słowy, co do zasady zbyt długie prowadzenie postępowania powinno być nieopłacalne dla osób pełniących funkcję syndyka. System powinien promować osoby, które prowadzą sprawnie postępowania, a nie sztucznie wydłużają czas jego trwania.

W związku z tym m.in. wprowadza się zryczałtowane koszty postępowania, które wynoszą [X]-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa

Głównego Urzędu Statystycznego (art. 491⁹ ust. 3a p.u.). Przy czym sąd ma kompetencje do podniesienia wynagrodzenia syndyka ponad wysokość zryczałtowanych kosztów postępowania w sytuacji spełnienia ustawowych przesłanek (art. 491⁹ ust. 3b p.u.).

Dlatego co do zasady wynagrodzenie syndyka w postępowaniu upadłościowym wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej wynosi równowartość jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (art. 491⁹ ust. 1 p.u.). Oczywiście w szczególnie uzasadnionych przypadkach sąd może ustalić wynagrodzenie syndyka w wysokości do czterokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (art. 491⁹ ust. 3 p.u.). Przy czym pełne wynagrodzenie syndyka może być wypłacone po wydaniu postanowienia sądu o ustaleniu planu spłaty wierzycieli albo o umorzeniu zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli albo o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli albo postanowienia, o którym mowa w art. 491^{14a} p.u. albo postanowienia o umorzeniu postępowania (art. 491⁹ ust. 3c p.u.).

Art. 1 pkt 11 projektu (zmiana art. 491(14) ust. 7a Prawa upadłościowego)

Zob. uwagi do projektowanego przepisu art. 1 pkt 2, ponieważ takie same zasady przyjęto w odniesieniu do upadłości konsumenckiej.

Art. 1 pkt 12 projektu (zmiana art. 491(15) Prawa upadłościowego)

Zob. uwagi do projektowanego przepisu art. 1 pkt 3, ponieważ takie same zasady przyjęto w odniesieniu do upadłości konsumenckiej.

Art. 1 pkt 13 projektu (zmiana art. 491(17) Prawa upadłościowego)

Zob. uwagi do projektowanego przepisu art. 1 pkt 4, ponieważ takie same zasady przyjęto w odniesieniu do upadłości konsumenckiej.

Art. 1 pkt 14 projektu (zmiana art. 491(18) Prawa upadłościowego)

Zob. uwagi do projektowanego przepisu art. 1 pkt 5, ponieważ takie same zasady przyjęto w odniesieniu do upadłości konsumenckiej.

Art. 1 pkt 15 projektu (zmiana art. 491(19) Prawa upadłościowego)

Zob. uwagi do projektowanego przepisu art. 1 pkt 6, ponieważ takie same zasady przyjęto w odniesieniu do upadłości konsumenckiej.

Art. 1 pkt 16 projektu (zmiana art. 491(20) Prawa upadłościowego)

Zob. uwagi do projektowanego przepisu art. 1 pkt 7, ponieważ takie same zasady przyjęto w odniesieniu do upadłości konsumenckiej.

Art. 1 pkt 17 projektu (zmiana art. 491(21) Prawa upadłościowego)

Zob. uwagi do projektowanego przepisu art. 1 pkt 8, ponieważ takie same zasady przyjęto w odniesieniu do upadłości konsumenckiej.

Art. 2 projektu (zmiana art. 197 ust. 6 i art. 199 ust. 1a Prawa restrukturyzacyjnego)

Projektowany przepis zmierza do zwiększenia efektywności postępowań poprzez przeciwdziałanie przewlekłości spowodowanej nadmiernym obciążeniem sędziów i referendarzy sądowych czynnościami technicznymi. Zmiana zakłada, że obwieszczeń, w tym obwieszczeń o prawomocności orzeczenia oraz ujawnienia informacji o prawomocności orzeczenia, może dokonać w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe także asystent sędziego lub pracownik sekretariatu. Analogiczne rozwiązanie przyjęto w odniesieniu do tożsamej regulacji prawa upadłościowego (art. 219 i 221 Prawa upadłościowego).

Art. 3 projektu (zmiana art. 11 ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych)

Art. 11 ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych reguluje kwestie związane z zaprzestaniem ujawniania danych w tym Rejestrze. Projektowana zamiana w art. 11 jest konsekwencją wprowadzenia modelu oddłużenia osób fizycznych z mocy prawa. Tym samym konieczna stała się zmiana przedmiotowego przepisu poprzez wskazanie wprost, że dane, dotyczące upadłego, automatycznie przestają być ujawniane po upływie 3 lat od dnia obwieszczenia informacji o dacie, w której zobowiązania upadłego uległy umorzeniu z mocy prawa.

Art. 4 projektu (przepis przejściowy)

Zasadą jest, że projektowane przepisy znajdą zastosowanie do spraw w toku. Odnosi się to zarówno do postępowań upadłościowych znajdujących się na etapie przed ustaleniem planu spłaty wierzycieli, jak i postępowań znajdujących się już w fazie wykonawczej, czyli tych, w których doszło do ustalenia planu spłaty wierzycieli. Nie wszystkie jednak przepisy mogą znaleźć zastosowanie do ustalonych planów spłaty. Wynika to z tego, że w dotychczasowym stanie prawnym umorzenie zobowiązań nie następowało z mocy prawa (jak się przewiduje w projekcie), ale na podstawie konstytutywnego orzeczenia sądu upadłościowego. Z tych względów konieczne jest wprowadzenie regulacji przejściowej, która znajdzie zastosowanie do spraw, w których plan spłaty wierzycieli w momencie wejścia w życie ustawy znajduje się w fazie wykonywania lub już został wykonany, ale jeszcze nie wydano postanowienia o umorzeniu zobowiązań. Regulacja przejściowa zawarta jest w projektowanych przepisach art. 3 – art. 8.

Art. 4 projektu (przepis przejściowy)

Projektowany przepis znajdzie zastosowanie w stanach faktycznych, w których przed wejściem w życie ustawy wpłynął wniosek o stwierdzenie wykonania planu spłaty wierzycieli i umorzenie zobowiązań. Wniosek taki będzie podlegał rozpoznaniu na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisy projektowane nie mogą znaleźć zastosowania, ponieważ nowelizacja przyjmuje zasadę, że nie jest wydawane odrębne orzeczenie w przedmiocie umorzenia zobowiązań.

Art. 5 projektu (przepis przejściowy)

Projektowany przepis określa zasady nadzoru nad planami spłaty wierzycieli oraz zasady umarzania zobowiązań w odniesieniu do postanowień o ustaleniu planu spłaty wierzycieli, które zostały wydane przed wejściem w życie ustawy i co do których nie wpłynął jeszcze wniosek o stwierdzenie wykonania planu spłaty i umorzenie zobowiązań. Proponuje się rozwiązanie, zgodnie z którym stosuje się przepisy nowe w zakresie w jakim nie odnoszą się one do kwestii umorzenia zobowiązań. Z kolei umorzenie zobowiązań objętych planami spłaty obowiązującymi w momencie wejścia w życie ustawy odbywać się będzie w oparciu o przepisy przejściowe (art. 6 i art. 7). Przepisy dotychczasowe stosuje się także w zakresie ustalania wynagrodzenia syndyka i zasad ponoszenia kosztów postępowania (ust. 2 projektowanego przepisu).

Art. 6 projektu (przepis przejściowy)

Celem projektowanych przepisów przejściowych (art. 6 i art. 7) jest zwiększenie efektywności postępowań poprzez uchylenie działania sądu z urzędu w zakresie wydawania postanowień o wykonaniu planu spłaty i umorzeniu zobowiązań. Przyjęto zasadę, że umorzenie zobowiązań będzie następowało z chwilą upływu trzech miesięcy od upływu okresu, na który został ustalony plan spłaty wierzycieli. W przeciągu trzech miesięcy wierzyciele mogą złożyć wniosek o uchylenie lub zmianę planu spłaty wierzycieli. Jeżeli okres, na który został ustalony plan spłaty wierzycieli w chwili wejścia w życie ustawy już minął, termin trzech miesięcy biegnie od dnia wejścia w życie ustawy. Takie rozwiązanie pozwala zabezpieczyć prawa wierzycieli w związku ze zmianą stanu prawnego. Nie jest wystarczające obwieszczenie informacji o umorzeniu zobowiązań, skoro plan spłaty został ustalany w dotychczasowym stanie prawnym, a więc informacja o umorzeniu zobowiązań nie była objęta postanowieniem o ustaleniu planu spłaty wierzycieli i w związku z tym nie była na wcześniejszym etapie obwieszczana. Z tych względów w przepisach przejściowych przyjęto, że sąd z urzędu wydaje postanowienie o stwierdzeniu wykonania planu spłaty i stwierdzeniu umorzenia zobowiązań upadłego po upływie wskazanego wyżej terminu trzech miesięcy, pod warunkiem, że plan

spłaty nie został uchylony lub zmieniony. Postanowienie sądu jest zaskarżalne i podlega obwieszczeniu. Obwieszcza się także informację o prawomocności postanowienia. Postanowienie może wydać także referendarz sądowy, ponieważ ma ono charakter deklaracyjny, tj. jego mocą nie dochodzi do umorzenia zobowiązań, lecz tylko potwierdzenia, że skutek w postaci umorzenia nastąpił z mocy prawa. Zgodnie z art. 2 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 334 z późn. zm.) zadania z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, wykonują w sądach referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi. Atrybutem władzy sądowniczej, stanowiącym istotę wymiaru sprawiedliwości jest rozstrzygnięcie sporów prawnych ("konfliktów prawnych"), czyli ustalanie praw i obowiązków wynikających ze spornego stosunku prawnego. Wydanie postanowienia stwierdzającego nastąpienie określonego skutku z mocy prawa nie jest sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, ale jest zadaniem z zakresu ochrony prawnej, niezbędnym dla podania do publicznej wiadomości poprzez obwieszczenie w Rejestrze lub Monitorze Sądowym i Gospodarczym faktu umorzenia zobowiązań.

Przyjęto także – na wzór obecnych regulacji oraz regulacji projektowanej w art. 1 – że w okresie pomiędzy upływem okresu, na który został ustalony plan spłaty wierzycieli, a dniem prawomocności postanowienia o stwierdzeniu umorzenia zobowiązań, niedopuszczalne jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego dotyczącego wierzytelności wynikających z zobowiązań upadłego objętych planem spłaty wierzycieli.

Art. 7 projektu (przepis przejściowy)

Projektowany przepis art. 7 odnosi się do postępowań upadłościowych osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (tzw. upadłość konsumencka). Wszystkie projektowane przepisy przejściowe w takim samym stopniu odnoszą się do postępowań upadłościowych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak i postępowań upadłościowych osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Z uwagi jednak na dążenie do zachowania dotychczasowej terminologii i systematyki ustawy, zaprojektowano odrębnie przepisy dla przedsiębiorców i odrębnie dla konsumentów. Takie rozwiązanie pozwoli zachować spójność systemową, w szczególności w odniesieniu do tych instytucji, które wynikają z przepisów niepodlegających nowelizacji.

Art. 8 projektu (przepis przejściowy)

Projektowany przepis odnosi się do stanów faktycznych, w których na dzień wejścia w życie ustawy upłynął już okres, na który został ustalony plan spłaty wierzycieli. W takim wypadku termin trzech miesięcy na złożenie wniosku o zmianę planu spłaty wierzycieli lub wniosku o uchylenie planu spłaty wierzycieli, rozpoczyna swój bieg od dnia wejścia w życie

ustawy, co pozwoli wierzycielom na podjęcie decyzji o ewentualnym złożeniu takiego wniosku.